

Abonamentele

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., $\frac{1}{4}$ an 2 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 5 fl., 1 an 10 fl.Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună
mai mult.

Pentru monarchie:

1 lună 1 fl. 20 cr., $\frac{1}{4}$ an 3 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

 $\frac{1}{4}$ an 10 fr., $\frac{1}{2}$ an 20 fr., 1 an 40 fr.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Sibiu, 2 August st. v.

Presa trebuie să fie fotografia istoriei țările; în ea are de a se oglindî întreaga viață socială, politică și economică a diverselor popoare. Aceasta și este cauza pentru care se dă atâtă importanță presei în toate statele civilizate. Ea este numită a patra putere în stat, și guvernele, care doresc în adevăr propășirea țării în fruntea căreia sunt puse, urmăresc cu cea mai mare atenție glasul diaristicei, spre a cunoaște reul și a întrebuița mijloacele de îndreptare.

La noi sferele conducătoare politice se cred și dispensează de acest instrument menit a realiza progresul.

Am luat sarcina de a ne face expresiunea curentului care domnește în poporul român, de a pune sub ochii celor competenți năcăzurile și suferințele poporului, de a da pe față abusurile celor chemați a face să fie păzită legea și nu credeam că am deviat cât de puțin dela linia de conduită ce ne am tras.

Vocea noastră a răsunat și de sigur că va răsuna și pe viitor în pustie. Pentru oamenii, cari nu s-au botezat în Iordanul maghiar, usile celor, cari ne cărmuiesc, sunt închise. Putem să ne plângem ori că de mult, că suntem jigniți în desvoltarea noastră fie pe terenul economic, fie pe terenul pur cultural; putem să dăm la lumină ori ce călcări a legilor în viore, toate sunt în zadar: bați toaca la urechea surdului.

Este trist, dar aşa este.

Trăim în nisice vremuri, când valurile şovinismului au rupt zăgazurile, care singure pot să asigure mersul liniștit și progresul patriei. În loc de a ne fi pus cu toții la muncă serioasă și productivă, în loc de a ne avea unii pe alții ca frați dând unul altuia ce se cuvine, elementul maghiar, ajuns la domnie în puterea împregiurărilor, a monopolisat beneficiile statului și și-a creat un idol, înaintea căruia se închină cu mic cu mare: maghiarisarea.

Împregiurul acestei idei se învîrtesc aproape întreaga activitate publică. Legile se fac în vederea ideei de maghiarisare, și executiva le pune în practică și le interpretează tot în vederea acesteia.

Urmarea firească a acestei direcții politice este lupta de rassă. Cel ce jignesc face ca în cel jignit să se accentueze sentimentul conservării. Si cu cât atacurile sunt mai violente, cu atât mai înverșunată este și apărarea.

Timpul din urmă ne-a arătat în deajuns că de urcat este termometrul vieții publice la noi. Ori-ce adiere de vînt, în statul nostru este furtună.

Si cu toate acestea nimenea din cei chemați nu-și dă silință ca să vadă reul în adevărata lumină. Ochii lor sunt pururea înarmați cu ochelari roșii sau negri.

Noi, ca reprezentanți ai opiniei publice la Români, am căutat în totdeauna să înfățișăm lucrurile în adevărata lor conținut, pentru ca cei dela cărmă să se poată

orienta și găsi mijloacele de îndreptare. Nu se crede ceea-ce spunem. Suntem taxatai de agitatori, daco-romanisti, dușmani ai statului.

Unde vom ajunge pe această cale? Când va dispără odată prăpastia dintre noi și Maghiari? Când vor înțelege Maghiarii, că lovind în noi, lovesc în ei?

Bătuți de valurile furioase a două mari de popoare, Maghiarii și noi, în loc să fim uniți spre a putea lupta cu succes, ne separăm tot mai mult unii de alții. Sfîrșitul, în asemenea condiții, de sine se înțelege, că are să fie tragic și pentru noi și pentru Maghiari.

Nu voiesc însă Maghiarii să înțeleagă acest lucru. Modul lor de a judeca asupra viitorului este cu totul altul. Ei își dic: Continuându-se starea actuală a luerurilor, în 20—30 de ani popoarele nemaghiare se vor maghiariza și atunci Ungaria va fi tare și mare prin unitatea sa etnică. Noi le răspundem: Ce voiți nu se mănâncă. Sunteți tari acum, puteți face multe nedrăvăni, dar nu veți putea face apă din sânge.

Au și alții conștiință și mândria națională, pe care o au Maghiarii, și de aceea încercările de desnaționalizare, tocmai acum când spiritul timpului poartă pe ariele sale principiul naționalităților, este o muncă nu numai zadarnică, dar desastroasă.

Tăria Ungariei, ca țară poliglotă, nu consită în consumarea puterilor pentru o chimera, ci în închegarea celor mai intime relații între popoarele conlocuitoare prin recunoascerea identității de interes.

Dar ce folosesc toate acestea pentru nisice oameni a căror priviri fug după o nălucă, care se perde în vîzduh? Nimic. Cu toate acestea noi ne facem datoria. Plini de încredere în vitalitatea poporului român, și făcându-ne resunetul gândirilor și sentimentelor lui, nu vom înceta de a chiedea atenția celor, cari conduc destinele patriei, asupra direcționei greșite și pagubitoare ce urmează cu atâtă îndreptenie.

Suntori nu credem, noi vom căuta a face fotografia istoriei țările. Prin aceasta vom să ne achităm de datoria, ce am luat asupră-ne. Cât pentru urmări, răspunderea o vor purta aceia, cari ar fi putut, dar n'au voit să înțeleagă.

Neajunsuri preoțesci.

Sunt cestiuni naționale, bisericesci, scolare, de administrație etc., despre cari se face mult sună în jurnalistică pe timpul, când acelea vin la desbatere în corporații, cari sunt chemate să aducă decisiuni asupra lor; curând însă după aceea am pută dice, deodată cu închiderea sesiunei se dau cu totul uitări, fără ca cineva să se mai ocupe de ele, decât doar în treacăt, până când ear se întunesc respectiva corporațione legiuitoră la anul, la 3 ani sau și mai amănăt, ca luând obiectul din nou la desbatere, din cauză, că n'a fost cernut deajuns în publicistică, sau să-l lase de-amână neisprăvit, sau să se aducă o decisiune mancă, ori neexecu-

tabilă, carea în multe privințe e mai rea decât lipsa totală a ei, fiindcă slăbesce în popor încrederea în trăinicia legilor și în puterea organelor executoare, așa că propagă destrăbălarea și demoralisarea publică.

Pentru ca să înțăresc prin exemple cele afirmate; mă voi folosi de unele cazuri scoase din istoria modernă a constituției bisericei noastre naționale. O fac aceasta din indemnul curat și sincer, ca să contribu — prin atragerea atenției celor competenți, — la înălțarea scăderilor, de cari ca op omenesc imperfect, nu poate fi scutit nici organismul bisericei noastre, cu care ne place atât de mult să ne mândrim.

O fac în firma convingere, că mai mult strică ascunderea decât desvălirea scăderilor.

Mărturisesc însă în toată sinceritatea, că câmpul este vast și materialul, din care voi să trag argumente pentru deducții este prea bogat, ca să poată fi cuprins cu ochirea mea nu prea ageră.

Voi fi totuși pe deplin satisfăcut, dacă îmi va succede să stimulez la cugetare pe cei destoinici a învîrti peana și a grupa ideile, ca să sară în ajutor spre a covîrși luerul, pe care eu îl ating numai în mod rapsodic.

Am amintit și accentuez, că pătimim de două neajunsuri în viața noastră constituțională bisericească - scolară - administrativă.

Unul este, că multe cestiuni vitale se ating în treacăt fără ca să se aducă hotărîre meritorie asupra lor. Al 2-lea, că, de să și aduce, rămâne neexecutată. Să trecem de ocamdată peste multele cestiuni, cari nu sunt nici barem atinse.

Eată unele exemple.

În congresul național - bisericesc al metropoliei ortodoxe române din Ungaria și Transilvania dela anul 1878 sub nr. 175 în § 17 referitor la organizarea parochiilor, se pune în perspectivă „regularea oficiului intern parochial prin o instrucție a consistoriului metropolitan“.

Din 13 Octombrie 1878 până adăsău securat aproape 6 ani, și on. preoți vor să și în unele locuri vor să și simtă — că promisa instrucție încă n'a urmat, deci dară nici regularea nu s'a făcut, în dauna vîdă a rîndului bun, a uniformității și a disciplinei.

În casuri obveniente de ce să se se țină preoții?

De praxă veche, îmi vor răspunde unii.

Dar dacă praxă veche nu mai corespunde cu actualitatea, care pretinde dela parochul primar să întrețină archiva parochială în regulă, fără ca să i se stabilească și asigure un paușal de cancelarie cât de modest, ca să nu mai lucreze cu cheltuelile sale.

Dar dacă preoții — pe alocarea cu protopopul dimpreună — sunt oameni noi, cari nu cunosc nici praxă veche, de ce au să se țină, după ce să se regeleze?

„Dacă n'ar există D-Deu, mintea și inima ar trebui să și-l creeze“.

Deoarece nu există instrucție reglementară, preoții cu protopopii o creză, care după cum il tăie capul; ear în casuri de controversă decide consistorul la unii într'un fel, la alții într'alt fel, după om și împregiurări.

În chipul acesta nu se consolidează simțemantul de unitate, nici se cultivă spiritul de disciplină în subalterni.

Un alt cas.

Inserțiunile

Un sir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr., și timbru de 30 cr.

Redacționea și Administraționea:

Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 3.

Se prenumera și la poste și librării.

Un număr costă 5 cr.

Epistole nefrancate nu se primește.

Manuscrite nu se înapoiază.

Consistorul trimite la oficiile protopresbiterale Cercularele în numărul cuvenit, spre a le distribui la comunele bisericesci (comitetele sau epitropiile parochiale) din Arhidiocesă, pe calea oficiilor parochiale. Comitetul însă nu vrea să scie de oficiul parochial, ci pretinde ca oficiul protopresbiteral sau doar însuși Consistorul să corespundă cu el direct, nu mediat.

Există oare în privința aceasta un regulament special? După a mea cunoștință, nu.

Dar este praxă, vor dice unii.

Nu e destul cu atât, dic eu; ci să se statorească prin lege modul de procedere, și cel ce o calcă, sau o încungură, se fie pedepsit tot pe temeiul legii.

Biserica, mi se va reflecta, nu are menirea de a pedepsi, imitând puterea statului, ci de a îndrepta.

Și ea totuși pedepsesc — pentru că să îndrepte, și a pedepsit în totdeauna pe călcătorii legilor ei; că scut este „autoritatea bisericei a stat și stă în proporție dreaptă cu disciplina, ce se susține în cler și popor“. Ce altă, decât pedepsire, sunt epitomiile dictate de duhovnicie asupra creștinului adus în stadiul cunoascerii păcatului?

Amenințarea în anumite cazuri cu cercetarea disciplinară a organelor neglijente încă înseamnă pedepsire. În țările noastre însă se amenință poate prea des, dar se execută rar.

Tactică aceasta nu e bună nici folosită, ea nu ajută să susțină ordinea generală și disciplina.

Cunosc cazuri, că Protopresbiteratul ca Inspector districtual de scoale scie, că organele subalterne scolare nu și împlinesc datorința oficiului lor, ba lucrează contra legilor în vigoare. Le admoniază ce e drept de repetite ori, le amenință cu destituire pe temeiul §-lui cutare din Normativul scolar; totuși hesită a executa amenințarea din motiv, ca nu cumva mai târziu să fie silită a revoca decretul de destituire la un eventual ordin mai înalt. A preferit așa că un rău mai mic, ca să evite unul mai mare. Fiascul însă tot fiască rămâne.

Dacă un biet simplu președinte al unui comitet parochial de pe sate, grație conexiunilor ce înțăresc cu anumite persoane de poziție mai înaltă, își poate permite nepedepsit să aducă în derisiune ordine superioarelor sei, întrebă: cum stăm eu disciplina? cum cu prescripcile legilor bisericești și scolare, de cari — după cum am demonstrat mai sus, și așa nu avem prea multe?

În atari împregiurări am pută să spui: pagubă de hârtia ce e chemată să suferă rapoarte oficiale despre „nesubordinaționea“ organelor subalterne.

Încă un cas.

Parlamentarismul și preste tot constituționalismul ca forme de guvernare sunt pretutindenea costisitoare. Așa și la noi Români gr.-or. Multe spese se fac în fiecare an cu acest aparat. Acestea trebuesc acoperite. Ne lipsesc însă fondurile trebuințioase.

Consistorul emite deci cerculare către singuraticele comune bisericesc din arhidiocesă, să contribue fiecare cu câte o sumă anumită.

Unele ascultă și trimit cuota, altele nu.

În anul următor aceeași procedură cu rezultat analog. Mai încolo nu se înțemplă nimic. Va să țină comunele cu

loială supunere contribuie în favorul celor renitenți.

Dar neorindurile cele mai mari se întâmplă în raionul organizației parochiale. Aproape în fiecare sesiune sinodală ori congresuală s'a vorbit despre ea și s'a constatat necesitatea imperativă de a se ameliore soartea preoției.

Între mijloacele, care se considerau de înlesnicioase la ajungerea acestui scop, s'a recunoscut în totdeauna ca unul și cel mai eficace: reducerea numărului preoților, eventual constrângerea poporului în mod indirect de a asigura subsistența preoților în numărul dorit de el.

La obiectul acesta s'a vorbit mult, s'a scris mult și s'a regulamentat atât de mult, în cât începem a ne îndoia, dacă s'a hotărât ceva în mod definitiv.

Regulamentul cel mai de căptenie în materia aceasta, după cât scim, este tot cel congresual din anul 1878.

Pe hârtie apare esențial; dar cum se aplică el în realitate?

Abia este vre-o lege, care să fie mai reu și cu mai puțină voință practisată, ca și această lege fundamentală.

Sunt comune bisericescii cu 2—5000 suflete și au 1—2 preoți; din contră se află comune bisericescii cu mai puțin de 1000 locuitori de confes. gr.-or. și au 2 preoți, ba încă li se mai îmbulzesc și al 3-lea și, să fim bine înțeleși, comunele respective se află în condiții analoge.

De unde provine această anomalie? Cine poartă vina la ea?

Cei neîndreptățiti acuza consistorul, respective pe acel membru din sinul consistorului, care iubesc sistemul protectionist.

Acestia la rîndul lor se descarcă de povara respunderii aruncându-o pe Arhiepiscopul.

Fie cum va fi, una este mai presus de orice îndoială: că reclame, proteste înaintate de cei ce sunt neîndreptățiti, nu ajută nimic, dacă ele se fac contra voinței unor persoane „cu trecere“.

Astfel de stări de lueruri trebuie schimbate cu un cias mai curând, până nu apucă să se sgudue cu totul în popor credința în dreptatea legilor și în sinceritatea celor chemați să le manueze.

Dacă în compoziția legilor am prins a imita parlamentul țărei, să nu imităm și regimul în aplicarea lor.

Organele subalterne greșesc atunci, când neglijă oficiul său nu îndeplinește ce li se împun.

Organele superioare greșesc atunci, când abusează de putere. Mai mare stri-

căciune aduce greșeala acestora, decât a celor.

În resumă:

Aveam legi și regulamente pentru înțarea trebilor bisericescii, scolare și funcaționale; dar nu ne sunt de ajuns. Cele, care ne lipsesc, să se creeze.

Apoi toate să se aplique cu sinceritate și stricteță.

Un orthodox.

Revistă politică.

Sibiu, 2 August st. v.

Diarul oficis „Nemzet“ se ocupă în primul său articol de **visita regelui Carol la Belgrad**.

Această împregiurare îl înveselesc, căci eată cum rătionează „Nemzet“: „Fară de a mai face vră o conjectură, este scut că noi ne găsim în relaționi amicale și intime cu Serbia și dacă România, prin ducerea regelui ei la Belgrad, va deveni, după cum nici nu se poate altfel explica, amica amicei noastre Serbia, prin aceasta va deveni totodată și amica noastră.“

Vorbind apoi despre relaționile dintre Serbia și România, oficisul maghiar constată că sunt multe și însemnante momente, prin care

cele două regate vecine se asemenea între ele și care le îndeamnă să se apropie, să se înțeleagă și să se unească. „Momentele prin care se asemenea cele două state vine unul cu altul“, continuă „Nemzet“,

„sunt cu mult mai esențiale și mai importante decât acelea prin care ele se deosebesc. Poporul unuia aparține rasei române, al celuilalt celei slave, amândouă sunt înse de religiunea ortodoxă orientală; ambelor

state sunt regate tinere; la ambele popoare desvoltarea și cultura mai curând se poate

dice că este înainte, decât înapoi; dinastile ambelor state au dușmani: în România nu de mult, în adunare publică, s'a vorbit

despre Regale României în astfel de termini, încât nici în adunările revoluționare nu se vorbesc altfel; în Serbia radicalii au împins lucrurile până la rescularea cu arme, și dacă în România sunt oameni

cari din ură numesc pe Carol „străinul“, ba se găsesc și de aceia cari atâtă pe soldați contra lui, în Serbia de asemenea la spatele Obrenovicilor stau la pândă Carageorgevicii și tovarășii lor. Să — ceea ce

de altminterea nu este ultimul moment de importanță — atât opoziția antidinastică din România cât și cea din Serbia stă în legătură cu cercurile panslaviste din Rusia.

Toate acestea sunt tot atâta momente, care fac pe domnitorii și guvernele din România și Serbia să se gândească din punct de vedere politic la o

apărare comună contra pericolului comun, care din punct de vedere al culturii la realizarea scopurilor, care sunt aceleasi pentru ambele țări. Ambele State au trebuință de a-și consolida relaționile. Aceasta nu se poate decât printr-o politică leală pacifică și ratională. Si reprezentantul par excellence al acestei politice este Austro-Ungaria. Nimic nu ar strica mai mult interesele ambelor popoare din statele vecine, decât politica aventuroasă și turbulentă, prin ceea-ce să ar pune pedeckă și ar da înapoi cultura, care abia se află în începutul ei.

De aceea chiar și în interesul României, prin visita regelui Carol la Belgrad, apropiându-se de Serbia și de ceea de direcție politică, pe care ea o reprezintă în unire cu noi“.

Astăzi a plecat ministrul nostru de externe la Varzin, ca să visiteze pe principalele Bismarck. Încât privesc importanța acestei vizite diarului „Pester Lloyd“ și se serie din Viena, că întâlnirea conductorilor politicii externe din Austro-Ungaria și Germania de mai mulți ani se ține de evenimentele obișnuite ale vieții politice și ea va avea și de astădată aceeași caracter, care l-a avut și mai nainte. Despre vre-un aranjament special nu poate fi vorba; nu este decât un lucru firesc ca ambii bărbați de stat ai imperiilor atât de strâns unite să simtă trebuința de a schimba în persoană ideile lor și de aceea nu importă dacă întâlnirea vine „din înțemplare“, pentru că ea are loc la o baie austriacă, sau dacă ea este pregătită mai dinainte, pentru că contele Kálmoky se duce direct la principalele Bismarck.

Sesiunea congresului francez s'a terminat ieri. Proiectul de revisuire s'a primit astfel cum a fost prezentat de comisiune cu 509 voturi contra 172. Așadar alianța monstruoasă a radicalilor cu monarhistii, pentru că să zădărnică luncările congresului n'a isbutit nici să sfârme rîndurile majorității, nici să impiedice triumful guvernului. Întărit prin acest succes, guvernul va săcă acum să înfrunte și atacurile ce vor veni din partea opoziției în cestiunea conflictului cu China.

Din Sofia se anunță că între capii partidului liberal și ai celui conservator se fac negoțieri pentru stabilirea unui modus procedendi comun contra cabinetului Karavelov. Se speră că negoțierile vor avea rezultat favorabil. D. Nacevici, unul din capii conservatorilor, s'a dus spre acest scop din București la Sofia. Negoțierile au fost precedate de o proclamație din partea lui Zankov, șeful fostului cabinet, prin care

se face cunoscută ruptura definitivă între liberali și radicali, și se arată necesitatea modificării constituției dela Tîrnova. Cu deosebire primirea punctului din urmă în programul liberarilor a înălțat pedeckile, ce stau în calea unei apropiere între conservatori și liberali.

Valoarea presei maghiare judecata de ea însăși.

Dacă le-am fi spus adevărul de mai jos noi, ar dice earași că suntem „Daco-Români“. Ne mărginim deci a reproduce în traducere după „Kolozsvári Közlöny“ icoana cea mai fidelă a presei ungurești. Eată ce scrie numitul diar în primul său articol dela 10 August n. a. c.

„Dar ce să dicem la aceea, când cu deosebire unele odraze degenerate ale presei provinciale, existențe îndoelnice, puțoi nefișătă, calători de industrie, care nu și-au câștigat nici un merit în serviciul public, vînători după scandal și cete de perdevara, se cutează să se face judecători de moralitate, trag în piață relațuni sociale, familiare și private, le măngesc cu murdăria penelor întinate și se încarcă să face să se uite nimicinicia lor prin aceea, că trag în tină convigerea cinstită și viața familiară nepărată.

„Astfel de oamenii neprincipali și nesciind servicii sublimi își trăgăiesc trista lor existență de pe o dii pe alta numai cu aceea, peana lor murdarie numai prin aceea o fac vrednică de atenționarea de valoare îndoelnică, că batjocurește nume, oameni, onoare, afaceri private, nume bun și familia și fac „interesant“ (=degradat) fiecare număr al foaiei lor prin aceea, că vorbesc despre ele repețind scandalale.

„Acei cinci cruceri, care se dau căte pentru un număr al diarului lor, sunt tocmai prești corespondenți pe piață de gunoi, unde ei se îmbie pe sine.

„De o parte publicul, de altă parte diaștii asociații, ar fi chemați a curma calea și grumazul acestor degradati ai nerușinări. Acea (publicul) ar trebui să respingă dela sine presa, carea întunecă simțul seu de onoare imbiind pe cetitorii sei în toată diua cu un astfel de nutremânt spiritual; acestia (diaștii) ar trebui să arunce afară din sinul seu cleștele, care le degradează vađa și renumele bun prin posibilitatea de a fi cumpărat.

„Să e cumpărat prin înșeși pornirile sale dejositoare, prin aplecările otrăvite sau prin îngămfarea infamă acela, care scos prin înțemplare la iveală, desbrăcând presa, menită a servi intereselor publice, de chemarea sa sublimă, o dejosește prefăcând-o în arena pasiunilor infame, a intereseelor personale sau a urelor singurăticilor.

„Să mai dureros e, că onoarea n'are nice un scut în contra acestor persecutiuni. În contra

Foița „Tribunei“.

Pădureanca.

Novelă

de

Ioan Slavici.

(Continuare.)

Ea plecă încet pe urma jefitorilor.

Voia să vorbească cu Martin, să-l măngăie, să-i fie de ajutor, să-l roage, ca să-o primească pe ea în casa lui, ca să-i coacă pâne, să-i gătească bucate, să-i poarte grije de casă și de copii.

Dar ce o fi dicând lumea!?

Ce-i păsa ei!?

Cui să păsa de dînsa?!

Martin o cunoștea pe Simina. Nu era cu puțină, că ea să stea peste două luni de dile în sat, fără ca toți să o scie și să vorbească despre ea. Nu scia însă Martin cine e Simina. Își aducea numai aminte, că murise taică-seu, pe care-l înmormântase popa ca pe un vîr, și că după moartea bătrânlui ei a rămas la casa popii și preuteasa o ducea în toate Duminele cu ea la biserică.

Când dar una dintre vecine veni să-i spună, că Pădureanca are să-i spui ceva, el, sfârșios cum era, începând să se învîrtească zăpăcit în loc. Nu scia ce să facă, unde să poftească, ce să-i dică.

Cele două case erau pline de oameni adunați la pomâna, alte trei mese, pentru tineret și săracimea din sat erau în curte; iară Simina spuse, că vrea să vorbească numai cu el singur.

Simina intrase în curte și aștepta la porțit, nerăbdătoare și suprărată de oamenii, care și îndreptără cu toții privirea spre dînsa.

În fundul curții, mai spre grădină, era o căpătă de fân.

Ce vrea? ce căuta? de ce-a venit? — se întrebă cu toții, când Martin se duse la Simina și o duse așa oarecum fără de voie în dosul căpătăi, ca să nu stea cu ea în vederea tuturor.

Nu vorbise nici odată cu dînsa, n'aveau nimic de împărțit unul cu altul; credea dar, că vine din partea preutesei.

Popa Furtună, care fusese și el la înmormântare și era acum în casă, venise să sfîntească bucate; și când Simina se depărtă cu Martin spre căpătă, el esă cu cartea și patrahiul subsuoară ca să se întoarcă acasă, se opri în capul scărilor și se uită nedumerit în urma ei.

O zărise par că și în morminti, dar de unde ar fi putut să-i vie lui gândul de a se uita mai cu din adinsul. Era însă chiar ea; nu mai rîmânea nici o îndoială, că ea era.

El stete cătva timp nedumirit, apoi plecă și spre căpătă de fân.

Martine! — grăi Simina; — văd că a murit fieciertata, și ai rămas cu copiii și cu casa fără de femei. Vei fi vrând să-i găsesc pe cineva să-i facă trebile casei și să-i caute de copii.

Numai dacă nu m'ar fura, — șiese el fricos și smir.

Ei nu te fur, Martine! — ii răspunse ea.

Martin era un om final, uscat, bălan, cu față lungăreță, cu ochii albastri și cu un nigă la aripa dreaptă a nărilor.

DTa?! — șiese el dându-se un pas înapoi.

Eu te rog să mă primesci, — grăi dînsa, — și să mă dai ca pe netrebnică din casă, dacă te vei că ori copiii vor simți vre-o dată, că nu mai au mamă.

El să uită lung și nedumerit la dînsa, apoi dete de căteva ori din cap.

Asta nu se poate, — șiese el. — N'am eu casă pentru D-tă, nici sunt om să pot purta

cămăși spalte ori să mânânc pâne frâmentată de mâna D-tale. N'ăști mai avătă tignă, că și diua, nici odihnă că e noaptea. Nu vedi D-tă, că abia mai stai pe picioare. Ce te-ai făcut decând nu te-am vădu? — Erai rumenă și tare că mărul copă, și acum nici vîntul să nu te atingă.

Strâinătatea, Martine, singurătatea mă săcat, — ii răspunse ea. Chiar rudele mele mă chinuiesc, fiindcă nu pot să fac ceea ce nu mă iartă nimă și voia reposului, a taichii, fie ieratul. Dar nu te uita la fața mea. Brațele aceste sciu să muncească. Fie-ți milă de copiii tei și lasă-mă să-mi căștig măngăierea de a avea și eu pe cineva aici aproape de mormântul taichii.

Acum sosi și Părintele Ioan la dînsu.

Martin și Simina trezărișă amândoi, ear preotul rîmâse încremenit, când o vădu pe Simina înaintea sa.

Ce-i?! — draga mea! — întrebă el mișcat.

Pe Simina o năpădiră lacrămile. Ea se duse la el, și luă mâna să-o sărută și rămasă înăcată de plâns cu mâna pe fruntea lui.

M'au părăsit toți, toți m'au părăsit; nă ajuns blasphemul tatii! — strigă ea în cele din urmă.

Popa ar fi voit să trântească patrahir și carte de pămînt și să frângă tot ceea ce-i cade la îndemână.

acestă epidemii morale nu e leac întocmai după cum nu e în contra cholerei. Care om cu simț moral se va expune în piață spre a-și dovedi că maria onoare, simțimile, credința, trecutul seu respect? Cine va produce documente despre afacerilor sale familiare, a relațiunilor prietenești, despre lucrurile private și despre casinul său? Cui i pot permite să se apără în cadrul de casuri simțimile de moralitate și repute sociale a bunei cuvinte?

Diarul Clujan continuă să îndemne public și pe diaristi să combată acest rău, apelând și la guvern ca să restrângă libertatea presei.

Neutralitatea României.

"Asociația pentru pace și arbitrajul internațional" în congresul dela Berna a luate în ședință sa publică dela 6 August a. e. următoarul concluz:

Cesarea neutralității României și a Dunării.

Considerând că puterile signatare ale tractatului din Berlin au recunoscut independența României, fără ca cu toate acestea să-i fi dat sanctiunea roboitoare, adică neutralitatea teritorului său și a Dunării;

Că, în starea actuală a justiției internaționale, drepturile unei țări slave, ca România, și integritatea sa n-ar putea fi asigurată decât prin neutralitate;

Că România, aflându-se între nisice mari puțini rivale, este un obiect de poftă cari pot amenda chiar și existența ei;

Că Românie tare și inviolabilă este o trebilă politică de antâiul ordin, și că adeveratele interese ale Europei cer aceasta, destinată fiind să servă de bulevard civilizației în Orient, și de sărăci cionirilor dintre puterile rivale;

Că neutralitatea României îl-ar permite să spargă sarcinile mari ce trebuie să-i impune astăzi pentru apărarea drepturilor sale, și de a întrebuința toate mijloacele ei, devenite astfel disponibile, pentru opera desvoltării sale interioare;

Considerând încă că Dunărea este artera principală a comerciului României și în formă naturală ei pe o mare întindere; că țările rivale slave au o poziție strategică mai preponderentă superioară pe Dunăre poziționii strategice României; că aceste popoare, desvoltându-se și fiind sprințite de marea putere slavă, vor putea să se amenințeze siguranța României și întrucât păcii generale, și că neutralizarea acestui fluvial ar fi cel mai bun mijloc pentru a împiedica aceste conflicte de a se produce.

Considerând, în fine, că neutralitățile în general sunt căile cari duc la scopul urmărit de acest congres — pacea universală, arbitrajul internațional, — având în vedere că aceste țări vor trebui să fie auxiliarele cele mai prețioase ale acestei opere;

Congresul exprimă dorința:

Ca marile puteri să recunoască și să găzduiască:

1. Neutralitatea perpetua a României.
2. Neutralitatea Dunării, dela Porțile-de-Pernă la gurile sale, sub supravegherea unei comisiuni europene.

Corespondență particulară a „Tribunei”.

Din Bănat în Iulie 1884.

La depărtare cam de 17 chilom. de Lugoj spre sud-vest jace comuna Visag. Are preste 200 locuitori români, un ungur desertor, măsar de profesioniști, altul faur stabil, alți 4 proletari, plăznători de cai, precum și o familie jidănu. Până în vîacul al 18-lea comuna era respirată pre un vîac colinos, lipsit de ori-ce soiu de peatră, în extensiune de mai mulți kilometri, unde în genere locuitorii pre lîngă cultivarea pădurii se ocupau și cu stupăritul, de unde și cînd se apropiau alegerile, ei își umpleau chesurile (pungile), eară alegătorii trebuiau să meargă la poruncă. În astăzi le plăcea domnilor, vîcend din aceasta comună totdeauna pre partea lor căte 100 și mai mulți alegători. În acest an însă numai cinci.

O nenorocire i s-a întemplat și dascălului că în iarna anului 1882 arăndu-îi casa până atunci cu paie, eară acum cu plev acoperită, după mărturisirea proprie îl-au ars și 70 fl. primiti la o alegere.

Preste tot România se ocupă cu cultivarea pădurii, care le dă nutremântul.

Al doilea și cel mai important ram de căstig este cultivarea prunilor în mod sistematic.

Mai în tot anul, numai la lăturenți, în piețele Timișoarei și ale Lugojului să vînd prune bistroje (brumării) de căte 4—5000 fl., pe când din o parte, din ceala așa numite vinete și roșii, pregătesc România cu sutele (vedre) de rachi (vinars) ce parte o țin pentru ei (spiritul aici nu are trecere) parte o vînd spre acoperirea impostașilor dictate de stăpânire.

Să fiindcă prunele de aici în mărimea și calitatea lor nu sunt îndărătuți celor din Slavonia, se pregătesc și căte 1000—1200 măji metr. miere de prune (pecmet, lictar) vîndându-se aci în loc cu 14—16 fl. m. m.

Să cine pregătesc de ordin miera de prune. Românul nu, căci n'are bani, nici rechizite spre acest scop? Jidovul că el le are pe toate, deși mai antâi umblă după dărzi (sdrențe) prin comună și numai după ce vede că-i treaba pentru chilipirul său se aşează în ea, vine ca vai de el cu 2—3 pacheturi de chibrituri (bătăi) și în doi trei ani e curățel, e în stare a face aceea ce alii cu decenile nu pot face.

Pe la anul 1861, unul din acest neam și în asemenea mod se aşează și în această comună și era bun bucuros dacă căpăta căte o bucată de mălaie dela creștini, ba îl ajutora și cu bani dimpreună cu spaia de atunci G. Milancovits alias Patyánsky. Dar astă n'a ținut mult, căci șarlatanul speculant sciind a să învîrte, i s-a învîrtit și norocul și încă în câțiva ani așa, încât deveni singur împărtitor.

În anul 1873 fu substituit de chinez (primar) pe un timp de 3 luni, din cari se făcău 10 (dece) ani! Două mii locuitori români ținură pe un jidov decese ani chinez, dar nu ei ci stăpânirea, s'au opiniti bieții creștini pe toate căile, ca să se scape de această lipitoare, însă toate îndeșert, deoarece a fost și este tot o ureche ce-l asculta cu mâna ce-l apasă!

În acest deceniu ori-cine, jidov ori creștin, să se fie încercat să intră în comună cu scop de căstig și spre a face concurență, nu îl-a fost permis, căci jupânu dispunea de putere, și pre d-nii puterii arăndânu-le „punga” îi juca după plac.

Ma totuși în toamna anului 1882, eu învoirea lui veni un Jidov din Galicia, care, în companie cu el și în localitățile lui fac aproape 700 măji metr. miere de prune.

Pre lîngă aceasta idiotismul preoților îl investiră, și în cele din urmă își atribuă însuși dreptul de paroch la ambe confesiunile.

Propria auctoritate și cu întrevînirea dascălului a încheiat 30—40 concubinări prin contracte și în urmă prin libele de serviciu, între creștini, pre lîngă o stolă de 5—10—20 fl. de parochie, în bani, miei, purcei, etc. Au făcut împăciuri și divorț între căsători. Dispunea despre averile repausaților, lăua inventare cari i se plăteau scump, însă puține au vîdut lumina, eară falsificării cu ridicătă.

Să fiindcă dascălul era cel mai învîțat în comună, întru toate și era companion-cancelist și frate de cruce, de scoală nici habăr n'avea, de unde nici progres cu princi n'a făcut în timp de 20 ani, să încă nu este unul care să scie ceci și scrie! Până la deciderea unei cause, deoarece ei erau totum factum, trebuia să umble bietul creștin dela unul la altul ca și Christos dela Ana la Pilat, și numai după ce vedeau arăntii potriviri se dimiteau în meritul causei.

De cîtează oare-care să se plângă la stăpânire în contra lor, era vă de el căci tiranii încunoscări pe tirani despre cauza și bietul rămânea cu buzele umflate și punga goală, ba și sărac de tot.

La incassarea contribuției, urma să încă încassarea pretensiunii lui și de mai rămânea ceva punea și în contribuție.

Când se apropiau alegerile, ei își umpleau chesurile (pungile), eară alegătorii trebuiau să meargă la poruncă. În astăzi le plăcea domnilor, vîcend din aceasta comună totdeauna pre partea lor căte 100 și mai mulți alegători. În acest an însă numai cinci.

O nenorocire i s-a întemplat și dascălului că în iarna anului 1882 arăndu-îi casa până atunci cu paie, eară acum cu plev acoperită, după mărturisirea proprie îl-au ars și 70 fl. primiti la o alegere.

Jidovul în calitatea lui de chinez maltrata, tortura și bătea amar pre bieții creștini, arăndânu-și punga. Bătutul acusa pre bătăuș la stăpânire, eară acesta și dicea dute și te împacă

cu sălătăuș. Șarlatanul speculant corumpă pre toți.

Abia în 21 Ianuarie a. c. putură să scape bieții oameni de stăpânirea cestei lipitoare nesafoase, în parte și de companionul său și prin aceasta celor ce doresc a pregăti în comună miera de prune ori rache, le este calea liberă. Mețul de prune se va vinde înainte de 1.50—2 fl. (în o majă metr. trebuie 4 meți prune).

În fine atrag atențunea domnilor cari dispun de soarta poporului și stau în legătură înaintea cu el, asupra împregiurării, că de oare ce s'au îndatinat a folosi pre Jidovul birtăș din cestiu și feciorul acestuia de sensali angajați pre conta poporului, nu cumva să li se întâmple ca și lui Iuda după ce a vîndut pre Christos, ci să respingă dela sine pre atari șarlatani speculanți.

În cercul Lugojului starea bucătelor în genere este bună.

Un vecin.

Cronica.

Decorație. Maiestatea Sa a conferat sergentului de gendarmerie Grigorie Opris crucea de argint cu coroană pentru merite într-o recunoaștere a meritelor sale excelente, căștigate în serviciul siguranței publice.

Deschiderea granitelor dinspre România. Ministrul de agricultură, comerț și industrie al Ungariei a ordonat deschiderea granitelor pentru oi, capre și produse brute animale de proveniență din Dobrogea.

Tarifa pentru căile ferate austro-române. În urma parității de tarife pentru căile ferate stabilită între administrația căilor ferate austro-ungare și române pentru o transportare mai eficientă a marfelor de proveniență austro-ungară, direcționea căilor ferate din Berlin a redus din nou tarifa sa, încât mărfurile germane și acum vor putea fi exportate în România mai eficient decât cele austro-ungare.

Din Abrud. Ni se serie dñto 31 Iulie st. v. În ziua de 29 Iulie (10 Aug.) ne-am aflat și noi în fericita poziție de a saluta în mijlocul nostru pe cunoscutul artist Sibian George Dima, și a asculta executarea programului său, constător parte mare din compoziții proprii. Deja publicul nostru înaintea sosirii artistului aștepta cu nerăbdare diua concertului, căci mulții noștri înțotdeauna au scut și vor să respectă tot cea ce e „românească”.

Programul a fost următorul:

1. Dima G. a) Sci tu mândru ce 'ti-am spus;
- b) Mugur mugurel. [Concertantul.]
2. Mendelssohn F. Rondo capricioso. Dl. V. Heller.
3. Schubert F. Călătorul. [Concertantul.]
4. Grieg E. Humoresken. Dl. V. Heller.
5. Dima G. a) Stelele; b) Seguidilă. [Concertantul.]
6. Chopin F. Scherzo (B-moll). Dl. V. Heller.
7. a) Dima G. Međul noptii; b) Schumann R. Grenadirii. [Concertantul.]

Toate aceste bucate au fost executate cu cea mai mare precisiune și dexteritate, așa încât dl. Dima a imprimat suvenirile cele mai plăcute în inimile publicului nostru Abrudean. Cu deosebire însă a plăcut publicului a treia bucată din Program, adeca Călătorul, și ultima, adeca Grenadirii; acesta din urmă însă într-atâtă, încât cîntărețul deși tare obosit totuși a fost silnit prin sgomotoase aplaște de a-și repeta cântecul. Fiecare bucată însă era urmată de aplaște vie.

Nu mai puțin merit are în reușita bună a concertului și tovarășul concertantului, dl. măestru de capelă din Sibiu, Heller, carele cu deosebire bucate Humoresken de Grieg ae executat-o în adevărat mod artistic.

Publicul român însă și cu această ocazie a stat la înălțimea sa, arăndând prin concursul său sprințitor interesul cel mai viu față de asemenei oaspeți rari. Nu sosisă oarele 7, când sala era deja aproape plină și au ascultat neîntrerupt cu cea mai mare atenție executarea artiștilor. La finea concertului s'a aranjat în onoarea oaspeților petrecere de dans în sala de vară a casinii române din loc, care apoi a durat până în zori de dimineață.

Bal cu scop filantropic se va ține la Scăldile din Bicsad în 27 August st. n. Prețul intrării 1 fl. de persoană, pentru familie 2 fl. 50 cr. Suprasolvirile se vor primi cu mulțumită și se vor cumpăra pe cale diaristică. Începutul la 8 ore seara. Provaderea oaspeților e încredințată ospătarului.

Să aflat sacul cu scrisori, despre a cărui perdere ne-a comunicat o telegramă de ieri din Viena. El a fost instrădat pe o rută greșită.

Ministrul-president al României Brătianu pleacă încă în săptămâna aceasta la Marienbad. Astăzi se va congela de către rege în Sinaia.

Congresul internațional pentru pace, care s'a ținut dîlele acestea la Berna, a rugat prin telegramă pe principalele de Bismarck și pe ministrul-președintă ai celorlalte cinci puteri să sprijinească sforțările lui pentru instituirea unui tribunal arbitral internațional și pentru o desarmare generală în același timp, care sunt singurele mijloace spre a se dobândi pacea lumii.

În onoarea lui Mazzini s'a desvelit în Cesenatico (Romagna) înainte cu vre-o căteva dîle o tablă de marmoră. Cinci sute de delegați, cari reprezentau trei deci de asociații radicale, au fost prezenți. Patru oratori au ținut cuvântări și fiecare a fost întrerupt de reprezentanți autoritații publice. Si un steag cu inscripție revoluționară s'a confiscat.

Socialistii din Berlin vor celebra cătră finele lunei August o serbare în suvenirea lui Lassalle. Anarchistii nu vor fi primiți la întrunire.

Cholera. În micul sat Amerges din Franția s'a întemplat în două dîle 40, di patru deci de casuri de moarte de cholera, precum se telegrafează din Paris dñto 13 I. c. n.

În localitățile italiane infectate de cholera, au fost alătării unsprezece casuri de moarte de cholera, între care opt casuri de moarte, și în provincia Parma patru casuri de cholera, întră cari două au sfîrșit mortal.

Ex-Chedivul Ismail Pașa a sosit în Viena cu haremul său și s'a așezat în hotelul „Golden Lamm”. La sosirea Chedivului și a familiei sale o mulțime de curioși se strînsese înaintea hotelului. Ismail pașa a luat această curiositate drept ovațiu.

(Ciasornic de paie). Se serie din Karlsruhe în Boemia, că un tinér, care se află în acest moment în închisoarea din acest oraș, condamnat la 5 ani închisoare pentru furt, a făcut un ciasornic de paie, de 5 centimetri diametru și de o grosime de 2 centimetri. Acest mic cap-d'opera denotă o dibacie extraordinară din partea autorului, care n'avea nici o unealtă la dispozităunea sa. Această miniatuă nu este compusă de căteva fir de paie și de ată, de două ace, de un ac cu gămălie și de o mică bucată de hârtie, figurând ca cadran; el merge să se oare să se opreasă și, cu ori-cari perfețuni, va pute să meargă două-spre-dece oare, fără a avea trebuință să fie întors.

Listă de contribuiri
pentru ajutorarea studentilor români nenorociți.
Transport din Nr. 89 . . fl. 48.50
Grigorie Matheiu, comerciant . . . . . 5.—
Dimitrie Cunțan, profesor la Institutul „Andrei“ . . . . . 1.—
Suma . . fl. 54.50

Sibiu, 2 August v. 1884.
Alte contribuiri binevoitoare se vor cumpăra în public.
Redacțiunea.

Serviciul telegrafic
al
„TRIBUNEI“.
Viena, 14 August n. Poliția confirmă

